

ps.crimea.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=464:2012-07-26-15-49-49&catid=41:2012-01-28-13-35-36&Itemid=272

8. About state registration the Charter territorial communities: Certificate signed by the head of the City Department of Yalta Crimea on July 9, 2012. Number 8 Official Site "Massandra village council." - [Web resource]: - Access mode: http://massandra-ps.crimea.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=465:2012-07-26-15-51-08&catid=41:2012-01-28-13-35-36&Itemid=272

Рецензент: Орлатий М.К., д.е.н., професор

УДК 351:330.341.1

Нарожний С. М.,

здобувач Національного університету
цивільного захисту України, м. Харків

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН З БІЗНЕС-СТРУКТУРАМИ У ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Анотація. У статті проаналізовано світовий досвід державно-приватного партнерства у інноваційній сфері. Обґрунтовано теоретичні положення та методичні рекомендації щодо формування механізмів державного впливу на розвиток партнерських відносин з бізнес-структурами у інноваційній сфері відповідно до сучасних тенденцій соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: механізми державного впливу, державно-приватне партнерство, інноваційна сфера.

Нарожный С. Н.,

соискатель Национального университета
гражданской защиты Украины,
г. Харьков

МЕХАНИЗМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО ВЛИЯНИЯ НА РАЗВИТИЕ ПАРТНЕРСКИХ ОТНОШЕНИЙ С БИЗНЕС-СТРУКТУРАМИ В ИННОВАЦИОННОЙ СФЕРЕ

Аннотация. В статье проанализирован мировой опыт государственно-частного партнерства в инновационной сфере. Обоснованы теоретические положения и методические рекомендации по формированию механизмов государственного влияния на развитие партнерских отношений с бизнес-структурами в инновационной сфере в соответствии с современными тенденциями социально-экономического развития Украины.

Ключевые слова: механизмы государственного влияния, государственно-частное партнерство, инновационная сфера.

Narozhnyi S.M.,

Seeker of Candidate of Sciences Degree, National University of Civil Defense of
Ukraine, Kharkiv

MECHANISMS OF THE GOVERNMENT INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF PARTNERSHIPS WITH BUSINESSES IN THE INNOVATION AREA

Annotation. The article analyzes the international experience of public-private partnership in the field of innovation. Theoretical position and guidelines on the formation mechanisms of government influence on the development of partnerships with businesses in the innovation area in accordance with modern trends of socio-economic development of Ukraine are substantiated.

According to the modern theory of state regulation of innovation activities the state as a partner of private business is a political force that can largely shape public attitudes to issues of science and technology: as a legislature that establishes the fundamental legal principles of functioning of scientific and technical areas; as the initiator and founder of the general conditions of business and innovation, including the institutional environment for the development and implementation of innovative projects of public-private partnerships (PPP) to stimulate innovative activity. During the implementation of the PPP innovative projects government through the use of mechanisms of influence on the development of partnerships with businesses in the innovation area can easily and efficiently perform its functions of controlling, regulation and compliance with the public interest.

Some aspects of innovation in the field of research and education related to the formation of national innovation systems, stimulating innovation and government regulation of the economy on the public-private partnerships basis are reflected in the works of local and foreign scientists E.B. Atkinson, H. Brayan, V.H. Varnavsky, O.M. Holovinov, M. Hottre, H. Dennis, M. Dzherard, A.V. Klymenkj, P. Kuchman, L. Leon, K.V. Pavlyuk, A. Reid, P.V. Saransky, Dzh.E. Stihlyts, L.I. Fedulova, Y.P. Fomichov, F. Harvich, K. Kembell, D.F. Kettl, K. Maykl etc. But, despite of the wide range of research in the formation mechanisms of government influence on the development of partnerships with businesses in the innovation area, many questions of formation of the national innovation system in the framework of public-private partnerships have not received their adequate resolution yet and remains debatable.

The aim of this paper is to develop on the basis of international experience of theoretical regulations and guidelines on the formation mechanisms of government influence on the development of partnerships with businesses in the innovation area in accordance with modern trends in socio-economic development of Ukraine.

In modern terms the constructive public-private partnership, of course, is an important area for innovation economy environment. World practice shows many forms of PPP in innovative projects, the most effective are: direct involvement of the state; public order for research centers; providing free subsidies (grants) to conduct fundamental research; tax and property preferences and other benefits to enterprises and organizations engaged in research and innovation. The main objectives of the State in education and science include: attracting funding from various sources (off-budget domestic and foreign business from private investors) in priority areas of science, engineering and technology to enhance the innovation component of the economy; expansion and improvement of relationships between actors of the innovation process; promotion of small and medium enterprises to innovate. The primary measures on formation mechanisms of government influence on the development of PPP in innovation include: improving the legal framework support, increased use of cost-sharing and indirect (tax and tariff policy) financing of innovation, organizational and institutional support (stimulating cooperative-called integration bonds, creating the system of technological forecasting, creating investment and

venture capital funds), attracting domestic and foreign investment in infrastructure, innovation and education.

Increased government influence on the development of PPPs in the area of innovation will increase the technological, material and financial capacity of the organization (industry, region, country); increase the efficiency of state property management in science and innovation, providing competitive and innovative sectors; stimulate the convergence of fundamental and applied components in the economy and education; meet the demand for municipal (regional, national, global) labor market.

Keywords: mechanisms of influence, public-private partnerships, innovative area.

Постановка проблеми. Згідно із сучасною теорією державного регулювання інноваційної діяльності держава в статусі партнера приватного бізнесу виступає як політична сила, здатна значною мірою сформулювати ставлення суспільства до проблем розвитку науки і техніки: як законодавець, який встановлює фундаментальні правові основи функціонування науково-технічної сфери; як ініціатор і засновник загальних умов розвитку підприємницької та інноваційної діяльності, в тому числі інституційного середовища для розробки та реалізації інноваційних проектів державно-приватного партнерства (ДПП), стимулювання інноваційної активності. При реалізації інноваційних проектів ДПП держава на основі застосування механізми впливу на розвиток партнерських відносин з бізнес-структурами у інноваційній сфері має безперешкодно і ефективно виконувати свої функції контролю, регулювання і дотримання громадських інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти розвитку інноваційної діяльності в науково-освітній сфері, пов'язані з формуванням національних інноваційних систем, стимулюванням і державним регулюванням інноваційної економіки на засадах державно-приватного партнерства знайшли відображення в працях вітчизняних і зарубіжних вчених Е.Б.Аткінсона, Х.Брайана, В.Г.Варнавського, О.М.Головінова, М.Готтре, Г.Денніса, М.Джерарда, А.В.Клименка, П.Кучман, Л.Леона, К.В.Павлюк, А.Рейда, П.В.Саранського, Дж.Е.Стіглиця, Л.І.Федулової, Ю.П.Фомічова, Ф.Харвіча, К.Кембелла, Д.Ф. Кеттла, К.Майкла та ін.

Аналіз джерельної бази показав, що, незважаючи на широкий спектр досліджень в галузі формування механізмів державного впливу на розвиток партнерських відносин з бізнес-структурами у інноваційній сфері, багато питань становлення національної інноваційної системи в рамках державно-приватного партнерства, ще не отримали свого адекватного вирішення і залишаються дискусійними. Недостатньо чітко визначення ролі держави у формуванні інноваційної економіки, незавершеність теоретико-методологічних основ державного регулювання відносин між державою, бізнесом, наукою, виробництвом і суспільством вимагають подальшого поглибленого дослідження механізмів державного

впливу на розвиток партнерських відносин з бізнес-структурами у інноваційній сфері.

Мета статті полягає у розробці на основі світового досвіду теоретико-методологічних положень та методичних рекомендацій щодо формування механізмів державного впливу на розвиток партнерських відносин з бізнес-структурами у інноваційній сфері відповідно до сучасних тенденцій соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу. У сучасному трактуванні державно-приватне партнерство слід розглядати як ресурсний, інституціональний і організаційно-управлінський взаємовигідний альянс держави, бізнесу, банків, міжнародних фінансових організацій та ін. інститутів у сфері реалізації великомасштабних капіталомістких суспільно-значущих проектів на основі законодавчих актів і спеціальних угод, балансу взаємних інтересів. Ефективність подібного альянсу забезпечується не стільки безпосередньою перерозподілу фінансових ресурсів на умовах спільного фінансування, поділу ризиків і взаємної вигоди, скільки максимально повним використанням унікальних можливостей кожного з учасників проекту.

Таким чином, встановлення оптимальних взаємовідносин органів влади і підприємницьких структур є ключовим фактором ДПП, що відображає мотивацію і об'єктивні потреби партнерів. Так, в рамках ДПП держава як партнер, що володіє значними, але все ж обмеженими ресурсами, який виступає в ролі організатора, регулятора і замовника, прагне до залучення додаткових ресурсів у вигляді приватного капіталу, підвищення ефективності державного управління об'єктами ДПП за рахунок компетенції приватного бізнесу і створення ефективного мотиваційного механізму стимулювання підприємницької діяльності. Вступаючи спільно з бізнесом, держава, як правило, отримує не тільки зниження бюджетного навантаження і можливість направлення вивільнених коштів на інші соціальні об'єкти, а й гнучку та дієву систему управління проектом ДПП, а бізнес – зростання обсягів виробництва, можливість стабільного збільшення прибутку, підвищення ефективності підприємницької діяльності, розвитку нових стійких і передбачуваних ринків, пакет гарантій і преференцій. Крім того, проекти ДПП полегшують вихід національного підприємництва на світові ринки капіталів, активізують залучення іноземних інвестицій в реальний сектор економіки, надають вигоди споживачам товарів чи послуг за рахунок підвищення якості та різноманітності, забезпечення безперебійності надання суспільних благ.

В сучасних умовах конструктивне державно-приватне партнерство, безумовно, є важливим напрямком розвитку інноваційного середовища економіки. Світова практика демонструє чимало форм ДПП в інноваційних

проектах, серед яких найбільш дієвими є: пряма участь держави; державне замовлення науково-дослідним центрам; надання безоплатних субсидій (грантів) на проведення фундаментальних наукових досліджень; податкові та майнові преференції та інші пільги підприємствам і організаціям, що здійснюють наукову та інноваційну діяльність [1, с. 85]. До основних цілей держави у сфері освіти і науки відноситься: залучення фінансових коштів з різних джерел (позабюджетних вітчизняних та іноземних від приватних бізнес-інвесторів) в пріоритетні напрямки розвитку науки, техніки і технології для посилення інноваційної складової економіки; розширення та покращення взаємозв'язків між суб'єктами інноваційного процесу; стимулювання малого та середнього підприємництва до інноваційної діяльності.

Сьогодні, як ніколи гостро стоїть питання про необхідність використання передового зарубіжного досвіду, якнайшвидшої адаптації (з урахуванням особливостей і специфіки формування та розвитку науково-інноваційного середовища) теоретичних і прикладних механізмів розвитку взаємодії державного та приватнопідприємницького секторів, що передбачає різні форми співробітництва та участі держави, науки і бізнесу.

До першочергових заходів щодо становлення механізмів державного впливу на розвиток ДПП в інноваційній сфері слід віднести: поліпшення нормативно-правової бази забезпечення, розширення використання співфінансування і непрямого (податкова і тарифна політика) фінансування власне інноваційної діяльності, організаційно-інституційну підтримку (стимулювання коопераційно-інтеграційних зв'язків, становлення системи технологічного прогнозування, створення інвестиційних та венчурних фондів), залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в інноваційну інфраструктуру й освіту [1, с. 142].

Необхідно відзначити, що в умовах України інтенсифікацію механізмів державного впливу на ДПП в інноваційній сфері обумовлює необхідність розвитку інноваційних кластерів, до формування яких вже приступили в окремих секторах “нової економіки” за пріоритетними напрямками – інформаційні технології, біотехнології, нові матеріали тощо.

Співпраця державних органів та бізнесу в зарубіжних країнах здійснюється в рамках багатofункціональних законодавчих структур з різним діапазоном завдань і компетенції. Сфери застосування ДПП різноманітні. У світовій практиці механізми державно-приватного партнерства використовуються для залучення приватних компаній з метою довготривалого фінансування та управління громадською інфраструктурою широким спектром об'єктів ДПП – транспортна інфраструктура (автошляхи, залізниці, аеропорти, порти, трубопровідний транспорт), соціальна інфраструктура (охорона здоров'я, освіта, розваги, туризм), ЖКГ (водо-, електро- і газопостачання, очищення води і каналізація, благоустрій території

і прибирання сміття), інших сферах (енергетика, телекомунікації, в'язниці, сфера громадської безпеки, об'єкти військової сфери і т.п.). Вибір першочергового напрямку реалізації проекту ДПП залежить від рівня соціально-економічного розвитку та пріоритетності завдань конкретної країни або регіону [2, с. 61].

На відміну від країн з середнім і низьким рівнем доходів в країнах “Великої сімки” (США, Великобританія, Німеччина, Італія, Канада, Франція і Японія), які характеризуються наявністю ринкової економіки, високим рівнем продуктивності праці та рівнем споживання ВВП на душу населення, де державою гарантується високий рівень соціального захисту, де велика середня тривалість життя і висока якість медичного обслуговування та освіти, першість віддається проектам ДПП у сфері охорони здоров'я (184 з 615 проектів), друге місце – освіта (138 проектів), третє місце – автошляхи (92 проекти). При цьому у кожній з країн “Великої сімки” своя найбільш пріоритетна галузь з використання проектів ДПП. Так, у США такою галуззю є автошляхи (32 з 36 проектів), у Великобританії – охорона здоров'я (123 з 352 проектів) та освіта (113 з 352 проектів), у Німеччині – освіта (24 з 56 проектів), в Італії, Канаді та Франції – охорона здоров'я [3, с. 47].

Різноманітність видів, форм і сфер використання перетворюють ДПП в універсальний механізм вирішення різного роду довгострокових завдань в широкому діапазоні сфер діяльності – від реалізації виключно соціально-інфраструктурних проектів загальнодержавного значення до розробки та адаптації особливо перспективних технологій як нових точок зростання, де зосереджений значний науковий потенціал і людський капітал.

Прийнято вважати, що через необхідність значних ресурсних вкладень і тривалі терміни їх окупності, державна присутність в інноваційній діяльності, якій притаманні великі ризики для всіх її суб'єктів, є доцільною, оскільки бізнес побоюється брати на себе відповідальність за розвиток сфери інновацій без надійної підтримки. Таким чином, втручання держави в інноваційні процеси, що забезпечує створення у приватного сектора стимулів до реалізації великих інноваційних проектів ДПП, є життєво важливим і перспективним.

Державно-приватне партнерство в інноваційних проектах спрямоване на максимізацію ефективного використання ресурсів державного і приватного сектора шляхом узгодження інтересів держави і бізнесу та координації їх спільних зусиль при доведенні результатів наукових досліджень і розробок до інновацій.

Останні десятиліття характеризуються зростанням впливу науки на соціально-економічний розвиток світового співтовариства в цілому, інтенсифікацією процесів створення та поширення знань, освоєння нових сегментів ринку, впровадження більш ефективних бізнес-процесів,

організаційних структур і управлінських механізмів, активізацією інноваційної діяльності. І тут ключовим етапом в боротьбі за економічне процвітання країни стає виробництво нових знань і їх подальша трансформація з мінімальними витратами в інновації, необхідні для прогресу національної економіки.

Взаємодія держави і бізнесу в інноваційних проектах передбачає дієве освоєння науково-технічних інновацій, здійснення організаційно-інституціональних проектів у сфері національного відтворення, а також зниження ризиків і термінів реалізації науково-технічних та інноваційних проектів, бюджетних цільових програм [4].

Серед необхідних і достатніх умов для встановлення довгострокових партнерських відносин плідної взаємодії держави і бізнесу в інноваційній сфері слід виділити наступні: по-перше, держава розглядає проекти ДПП як джерело зміцнення свого бюджету і зростання податкових надходжень, а приватний бізнес – як один з напрямків довгострокового інвестування з прийнятним рівнем дохідності та ризику; по-друге, наукомістка продукція забезпечується стабільним тривалим державним попитом в ході досягнення загальної мети партнерів; по-третє, участь бізнесу стимулюється державними гарантіями щодо запозичення приватного капіталу, компенсацією витрат, поділом ризиків і вигод; по-четверте, цінова конкурентоспроможність проекту підкріплюється комплексом заходів пільгового оподаткування та митного регулювання поставок найважливіших комплектуючих елементів і т.п.

Становлення інноваційної економіки пов'язане з формуванням національних інноваційних систем (НІС), що генерують інноваційні потоки, відповідно до швидко змінних потреб. Ефективність функціонування НІС прийнято характеризувати інноваційним потенціалом і інноваційним трансфером. У широкому сенсі інноваційний потенціал НІС являє органічну сукупність ресурсів, здібностей і можливостей соціально-економічної системи в здійсненні інноваційної діяльності, а інноваційний трансфер – процес перетікання ресурсів в рамках інноваційної системи, необхідний для створення та розповсюдження економічних, екологічних і соціальних інновацій [5].

За рівнем і формам підтримки інноваційної діяльності у світовій практиці прийнято виділяти: державні стратегії активного втручання (адміністративні моделі); державні стратегії децентралізованого регулювання (ліберальні моделі); змішані стратегії (по відношенню до державних підприємств – стратегії активного втручання, до решти суб'єктів підприємництва – стратегії децентралізованого регулювання) [6, с. 97].

Стратегії активного втручання (адміністративні моделі НІС) засновані на перерозподілі коштів державного і місцевих бюджетів адміністративним апаратом виконавчої гілки влади: центр виділяє

бюджетні квоти міністерствам (відомствам та іншим прямим споживачам), які фінансують конкретні науково-технічні проекти і програми або діяльність тих чи інших науково-технічних організацій в цілому.

Стратегії децентралізованого регулювання (ліберальні моделі НІС) передбачають передачу більшої частини розподільних функцій ринку самим господарюючим суб'єктам. Як механізми, що забезпечують більш ефективні фінансові рішення, широко використовуються конкурсний відбір і незалежна експертиза проектів, кошти державного бюджету на науково-дослідні роботи розподіляються через спеціалізовані фонди, що мають особливий статус. При цьому держава через законодавчі, податкові та інші регулятори стимулює фінансування науково-технічних проектів самими ринковими суб'єктами за рахунок їх власних коштів.

Сьогодні провідні країни світу, що реалізують інноваційні моделі розвитку, забезпечують приріст своїх ВВП на 75-90% за рахунок досягнень науково-технічної сфери та інтелектуалізації основних факторів виробництва [7, с. 36].

В рамках національних інноваційних систем регулювання інноваційної діяльності виражається в різних формах і способах взаємодії держави і бізнесу як у сфері НДДКР та наукоємного виробництва, так і при формуванні інноваційної інфраструктури різної комплексності. В сучасних умовах особлива увага приділяється стимулюванню адаптації результатів наукової та науково-дослідної роботи до вимог бізнес-середовища з широким використанням різноманітних комплексних механізмів державного впливу ("точок зростання" – техніко-впроваджувальних, промислових та ін. зон), створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату для розвитку наукоємного підприємництва, залучення інвесторів до фінансування прикладних досліджень, відпрацювання експериментальних моделей взаємодії учасників інноваційного процесу, комерціалізації науково-технічних розробок.

Для забезпечення національної моделі інноваційного розвитку та спадковості технологічного прогресу застосовуються різні заходи прямої і непрямой державної підтримки інноваційної діяльності, що дозволяють оптимально використовувати внутрішні резерви самоорганізації високотехнологічних виробництв в умовах економічної самостійності, свободи доцільного вибору форм корпоративної побудови та консолідації зусиль в боротьбі за ринки збуту.

У світовій практиці створення та функціонування національних інноваційних систем відомі наступні основні способи подолання неспроможності ринку: пряма участь держави; державне замовлення науково-дослідним центрам; надання безоплатних субсидій (грантів) на проведення фундаментальних наукових досліджень; податкові, майнові та інші пільги підприємствам і організаціям, що займаються науковою та

інноваційною діяльністю. При цьому характер конкретних заходів державної підтримки інноваційної діяльності істотно розрізняється залежно від менталітету, рівня зрілості державно-приватного партнерства в країні і національних особливостей ринкових відносин. Основна тенденція – організація прямої державної підтримки науково-технічних інновацій у формі державно-приватного партнерства. Сьогодні фінансування наукових досліджень засобами інноваційних проектів ДПП є одним з найбільш поширених інструментів розвитку сфери досліджень і розробок (ДіР) у провідних країнах світу. Так, у Франції пряме фінансування ДіР по лінії ДПП збільшилося з 37% у 2005 р до 78% у 2009 р.; уряд Нідерландів зарезервував 805 млн. євро на 2003-2010 рр. на фінансування ДПП у стратегічно важливих сферах економіки; були істотно розширені програми ДПП в Австралії, Австрії, Угорщини, Ірландії, Чехії, Швейцарії та Швеції [8, с. 73].

Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності, реалізовані за допомогою цілеспрямованого впливу на економічні інтереси інноваційних інститутів, спрямовані на отримання конкретного результату – збереження (розширення, скорочення) можливостей для здійснення інноваційної діяльності в країні.

Постійно зростаюча зацікавленість до розвитку ДПП в інноваційних проектах є характерною для переважної більшості сучасних держав. Значущість державно-приватних партнерств позначається на бюджетних асигнуваннях, законодавстві та розробці програм ДПП. За даними Світового банку щодо проектів ДПП в сфері інфраструктури, в Україні протягом 1992-2011 років було реалізовано 25 проектів, в які інвестовано 12 млн дол. США, з них близько 11,5 млн дол. США – в сфері телекомунікацій [9].

Слід зазначити, що на даний момент, незважаючи використання різноманітних методів впливу на суб'єкти підприємництва, в Україні відсутня цілісна концепція державного регулювання інноваційної сфери, орієнтована на збільшення вкладу науки в розвиток економіки, забезпечення прогресивних перетворень у сфері матеріального виробництва, підвищення конкурентоспроможності виробленої наукоємної продукції.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, незважаючи на численні проблеми теоретичного та прикладного характеру, слід відзначити, що успішні спільні партнерські проекти держави, науки та бізнесу у сфері високих технологій стануть в найближчій перспективі надійною запорукою виходу України на траєкторію сталого розвитку. Однак, слід підкреслити, що інноваційний шлях розвитку вітчизняної економіки не виникне сам по собі, його потрібно вибудувати і зробити головним пріоритетом державної

політики.

Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері – найважливіший сучасний напрямок розвитку, що відповідає економічним, політико-правовим і соціокультурним реаліям. Посилення державного впливу на розвиток ДПП у інноваційній сфері сприятиме підвищенню технологічного, майнового та фінансового потенціалу організації (галузі, регіону, країни); зростанню ефективності управління державною власністю в галузі науки та інновацій, забезпечення конкурентоспроможності інноваційного сектора; стимулюванню зближення фундаментального і прикладного компонентів в економіці та освіті; задоволенню попиту на муніципальному (регіональному, національному, глобальному) ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Державні цільові програми та упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері / В.М.Геєць, О.І.Амоша, Т.І.Приходько та ін.; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. – К. : Наукова думка, 2008. – 384 с.
2. Петренко В.П. Інтелектуальні ресурси соціально-економічних систем: аспекти інноваційного управління: монографія / В.П.Петренко – Івано-Франківськ: ПП Курилюк, 2009. – 196 с.
3. Delmon J. Private Sector Investment in Infrastructure: Project Finance, PPP Projects and Risk / J.Delmon. – The World Bank and Kluwer Law International, 2009. – 437 p.
4. An Introduction to Public Private Partnerships [Електронний ресурс] / PARTNERSHIPS BRITISH COLUMBIA, June, 2003. – Режим доступу: www.partnershipsbc.ca.
5. Joint Technology Initiatives. Public-Private Partnerships in EU Research [Електронний ресурс] / European Commission. European Communities, 2008. – // Режим доступу: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jtis-brochure_en.pdf.
6. Винницький Б. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / [Б.Винницький, М.Лендъел, Б.Онищук та ін.] – К. : К.І.С., 2008. – 146 с.
7. Вольфрам Р. Государственно-частное партнерство в Украине / Р.Вольфрам. – К.: Arzinger, 2009. – 176 с.
8. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу / С.Грищенко. – К, 2011. – 132 с.
9. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. – Режим доступу: // <http://www.niss.gov.ua>.

References:

1. Geets V.M., Amosha O.I. and Prikhodko T.I. (2008), Derzhavni tsilyovi prohramy ta uporyadkuvannya prohramnoho protsesu v byudzhetniy sferi [The state target programs and streamlining the programming process in the public sector], Naukova Dumka, Kyiv, Ukraine.
2. Petrenko V.P., (2009), Intelktualni resursy sotsialno-ekonomichnykh system: aspekty innovatsiynoho upravlinnya: monohrafiya [Intellectual resources of socio-economic systems: aspects of innovation management: monograph], PP Kurylyuk, Ivano-Frankivsk, Ukraine.

3. Delmon J. (2009), Private Sector Investment in Infrastructure: Project Finance, PPP Projects and Risk, The World Bank and Kluwer Law International.
4. PARTNERSHIPS BRITISH COLUMBIA (2003), "An Introduction to Public Private Partnerships", available at: www.partnershipsbc.ca.
5. European Commission. European Communities (2008), "Joint Technology Initiatives. Public-Private Partnerships in EU Research", available at: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jtis-brochure_en.pdf.
6. Vynnytskyy B., Lendel M. and Onyschuk B. (2008), Dosvid ta perspektyvy vprovadzhennya derzhavno-pryvatnykh partnerstv v Ukrayini ta za kordonom [Experience and prospects of implementing public-private partnerships in Ukraine and abroad], K.I.S., Kyiv, Ukraine.
7. Wolfram R. (2009), Gosudarstvenno-chastnoye partnerstvo v Ukraine [Public-private partnership in Ukraine], Arzinger, Kyiv, Ukraine.
8. Gryschenko S. (2011), Pidhotovka ta realizatsiya proektiv publichno-pryvatnoho partnerstva: Praktychnyy posibnyk dlya orhaniv mistsevoyi vlady ta biznesu [Preparation and implementation of Public-Private Partnerships: A practical guide for local authorities and business], Kyiv, Ukraine.
9. National Institute for Strategic Studies (2012), "On the development of public-private partnerships as a mechanism to stimulate investment in Ukraine. Policy Brief", available at: <http://www.niss.gov.ua>.

Рецензент: Дацій О.І., д.е.н., професор

УДК 351

Ніжніков М. Л.,

здобувач Академії муніципального управління

СУЧАСНІ МЕТОДИ І МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Анотація. У статті з урахуванням особливостей сільського господарства науково обґрунтована об'єктивна необхідність державної підтримки аграрного сектора економіки в умовах системної модернізації, узагальнено і уточнено теоретичні основи системи державної підтримки аграрного сектору. Розвинені теоретичні положення, узагальнені основні напрями, цілі та принципи, а також виявлені та класифіковані методи й механізми державної підтримки аграрного виробництва, що дозволило систематизувати і доповнити сутність поняття «державна підтримка аграрного сектору».

Ключові слова: аграрний сектор, державна підтримка, класифікація, методи, форми

Нижников М. Л.,

соискатель Академии муниципального управления

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ И МЕХАНИЗМЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Аннотация. В статье с учетом особенностей сельского хозяйства научно обоснована объективная необходимость государственной поддержки аграрного сектора в условиях системной модернизации, обобщены и уточнены теоретические